

Bedsteforældre er børnefamiliernes grå guld

Af Isabella Arendt og Christian Egander Skov,
Tænketanken Prospekt
mail@taenketankenprospekt.dk

Hurtigt resumé:

- Et stort flertal i den ældre generation hjælper familie, venner og andre personer uden for deres husstand.
- Bedsteforældre er særligt en vigtig ressource for børnefamilier.
- Betydningen er voksende. I dag angiver flere bedsteforældre end tidligere, at de hjælper børn eller børnebørn i dagligdagen.
- Bedsteforældre hjælper til med børnepasning, men også i høj grad med praktiske opgaver inden for familien såsom kørsel og husarbejde.
- Bedsteforældrenes rolle afspejler en klar prioritering i den ældre generation, hvor båndet til familien betyder meget. Men der er også omkostninger forbundet med den øgede hjælpebyrde.

Prospekt-analyse, marts 2025

Isabella Arendt og Christian Egander Skov

Bedsteforældre er børnefamiliernes grå guld

Debatten om familien og familiers vilkår fylder meget. Et vigtigt tema i denne debat har været forældres muligheder for at få hverdagen til at hænge sammen.

Dette er ikke mindst relevant i en sammenhæng præget af høj erhvervsfrekvens for både mænd og kvinder, hvor Tænketanken Prospekt i en analyse fra foråret 2024 viste, at danske børnefamilier ligger i top med hensyn til fuldtidsarbejde i OECD.¹ I den situation er det en fordel for familierne at have et stærkt netværk at trække på.

Mange børnefamilier vil fra deres egne liv kunne genkende, hvor vigtigt netværket er for at skabe luft og fleksibilitet i hverdagen. Mange vil også kunne genkende, hvor stor betydning den hjælp har, som de modtager fra deres børn bedsteforældre.

På baggrund af tal fra Ældre Sagens fremtidsstudie 2021, *Alderens mangfoldighed*, kaster denne analyse fra Tænketanken Prospekt lys over bedsteforældrenes indsats for børnefamilierne. Den understreger, at de faktisk yder et stort bidrag til børnefamiliers hverdag, hvor de hjælper til med en række praktiske opgaver og ikke mindst børnepasning. Analysen viser også, at bedsteforældrenes betydning er vokset over de senere år. Det grå gulds værdi for børnefamilierne – og samfundet – stiger.

---

¹ Egander Skov, C. (2024). *Danske småbørnsfamilier ligger i top med fuldtidsarbejde*.
<https://www.taenketankenprospekt.dk/2024/04/29/analyse-familie-arbejde/>

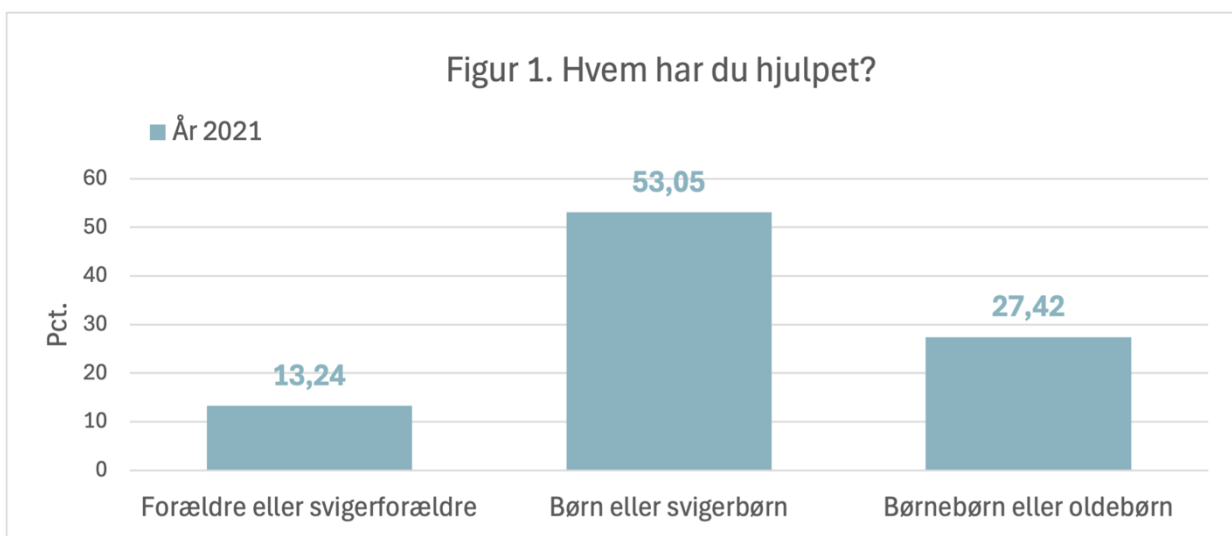
Bedsteforældre yder stor hjælp til børn og børnebørn

Bedsteforældregenerationerne yder en stor indsats i forhold til at hjælpe mennesker uden for deres egen husstand. Ifølge *Fremtidsstudiet* har 2/3 af de 50-89-årige ydet hjælp inden for den seneste måned. Mest aktive er aldersgruppen af 65-69-årige, hvor hele 74 pct har hjulpet. Denne hjælp indbefatter såvel hjælp til familie som venner, naboer og andre.²

Fremtidsstudiet har også belyst hvor meget tid bedsteforældrene bruger på at hjælpe personer uden for egen husstand. Her kan man konstatere, at 83 pct. i aldersgruppen 50-89 år har hjulpet mere end én time om ugen, og at lige over halvdelen heraf endog har hjulpet mere end 3 timer om ugen.³

Med dette generelle bagtæppe ser vi i vores analyse nu specifikt på gruppen af bedsteforældre og deres hjælp til børn, svigerbørn, børnebørn og oldebørn, hvad de hjælper til med og om, der har været en udvikling over tid.

I figur 1 ser vi, at bedsteforældre særligt hjælper børn eller svigerbørn samt børnebørn eller oldebørn. Således har 53 pct. af bedsteforældrene hjulpet børn eller svigerbørn, mens 27,4 procent har hjulpet børnebørn eller oldebørn.

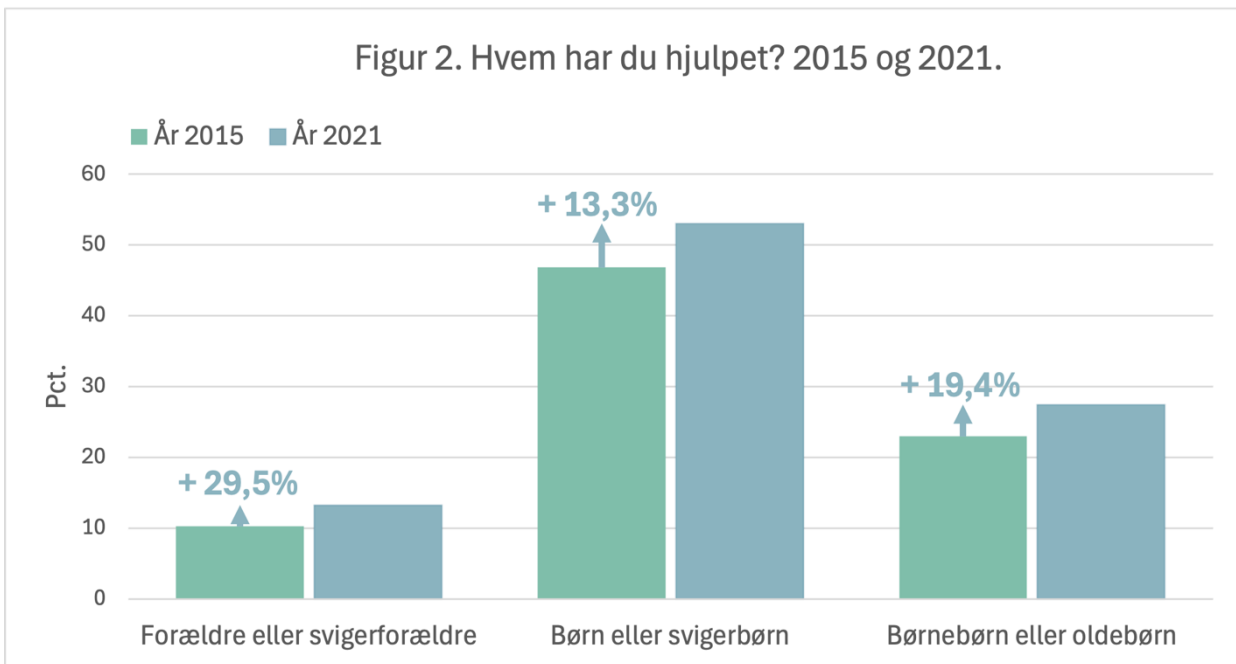
Figur 1: Hvem har du hjulpet. Særkørsel på Ældre Sagens fremtidsstudie

Sammenligner vi de seneste tal fra 2021 med tallene fra 2015 fremgår det af figur 2, at der er en stigning i andelen af bedsteforældre, som hjælper børn eller svigerbørn samt børnebørn eller oldebørn. Andelen af bedsteforældre, der har hjulpet børn eller svigerbørn vokset med 13,3 pct.

² Ældre Sagen. (2021). *Fremtidsstudiet - Alderens mangfoldighed*. S. 71.

³ Ældre Sagen. (2021). *Fremtidsstudiet - Alderens mangfoldighed*. S. 75.

fra 46,8 til 53,0 pct. og andelen, der har hjulpet børnebørn vokset med 19,4 pct fra 23,0 til 27,4 pct.

Figur 2 Hvem har du hjulpet? 2015 og 2021. Særkørsel på tal fra Ældre Sagens fremtidsstudie

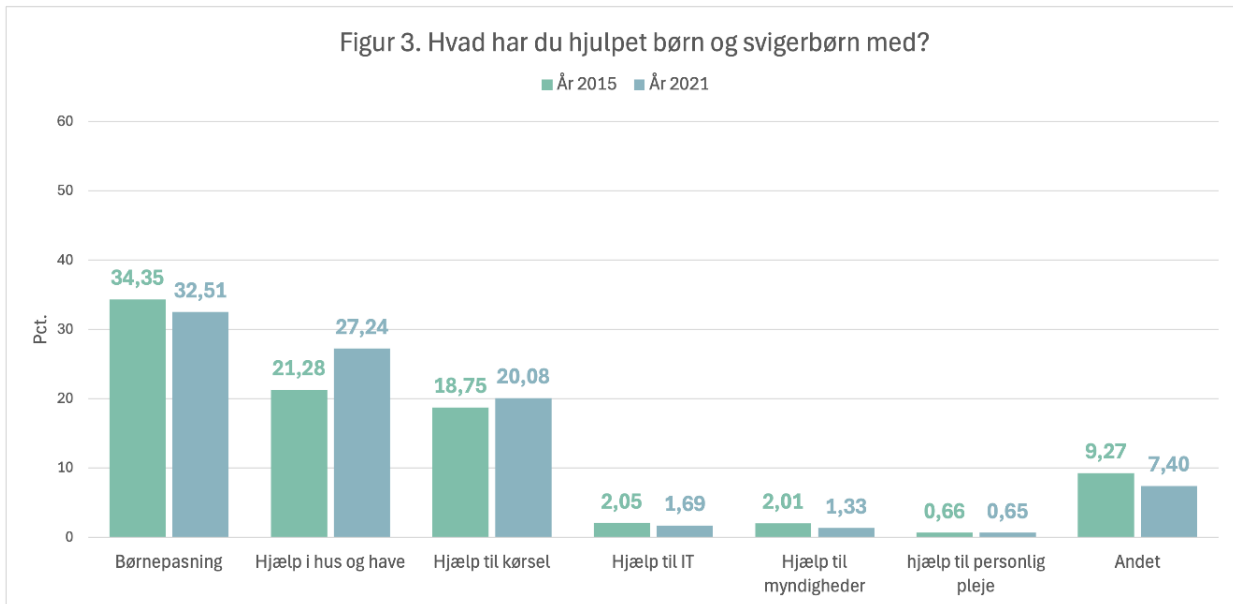
Det kan bemærkes, at den estimerede gruppe af bedsteforældre er vokset fra 1.342.838 personer til 1.408.915. Samlet set er der altså tale om såvel en relativ som absolut stigning i gruppen af bedsteforældre, der yder hjælp.

Dertil kommer, at andelen af bedsteforældre, der yder hjælp til forældre/svigerforældre, anden familie samt venner og bekendte også er steget siden 2015. Man kan – med forbehold for, at vi ikke har tal, der viser udviklingen i timetal for denne gruppe – tale om, at der påhviler bedsteforældrene en øget hjælpebyrde. Eller i det mindste, at det grå gulds værdi ikke er forringet.

Bedsteforældre hjælper især med børnepasning – men aflaster bredt

Hvis vi ser nærmere på, hvad bedsteforældre hjælper børn/svigerbørn med, finder vi i figur 3, at det særligt drejer sig om:

- børnepasning (32,5 pct.)
- hjælp i hus og have (27,2 pct.)
- samt hjælp til kørsel (20,1 pct.).

Figur 3 Hvad har du hjulpet børn og svigerbørn med. Særkørsel på Ældre Sagens fremtidsstudie

Dertil kommer, at 17,0 pct angiver at hjælpe børnebørn/oldebørn med børnepasning, 12,4 pct. med kørsel og 4,4 pct. med hus og have. Disse procentsatser angiver andelen af den samlede gruppe af bedsteforældre. Det skal dog bemærkes, at børnepasning kan være talt dobbelt, da hjælp til børnepasning af børnebørn, tænkeligt kan være anført som hjælp til børnepasning for børn/svigerbørn hos respondenterne. Det betyder, at man ikke uden videre lægge tallet for hjælp til børnepasning for børnebørn/oldebørn sammen med tallet for hjælp til børnepasning for børn/svigerbørn.

Vi begrænser os derfor til at konkludere, at bedsteforældre særligt spiller en rolle i forbindelse med børnepasning, men at de også bidrager til at aflaste børnefamilierne på andre områder i hverdagen, som frigør ressourcer i familien, særlig hjælp til hus og have samt kørsel.

Ydermere konstateres en klar udvikling i retning af, at bedsteforældre spiller en større rolle i forbindelse med ikke mindst hjælp i hus og have, ligesom også andelen af bedsteforældre, som har hjulpet til med kørsel, er steget siden 2015. Derimod er andelen af bedsteforældre, der angiver at have hjulpet børn/svigerbørn med børnepasning faldet en smule.

Konklusioner og perspektiver

Mange børnefamilier genkender fra deres dagligdag betydningen af at kunne trække på bedsteforældre til at aflaste i en travl hverdag.

I OECD-sammenhæng ligger Danmark med 68,6 pct. i toppen, hvis man ser på andelen af danske par med børn, hvor begge forældre arbejder fuldtid.⁴

Denne analyse har vist, at bedsteforældre faktisk spiller en stor rolle i børnefamiliernes hverdag, hvor de i vidt omfang hjælper til med børnepasning, kørsel samt opgaver i hus og have.

Man kan også – forsigtigt – konkludere, at der er tale om en diversificering af bedsteforældrenes bidrag til børnefamiliernes hverdag. Bedsteforældre hjælper ikke blot mere men også med flere ting.

For pressede børnefamilier er bedsteforældre altså en værdifuld ressource. I det omfang, vi som samfund prioriterer børnefamiliers vilkår, er bedsteforældre tillige en vigtig samfundsressource.

Dette har også en økonomisk side, idet den manglende adgang til denne ressource, f.eks. som følge af bedsteforældres fortsatte tilknytning til arbejdsmarkedet, kan betyde, at børnefamilier må gå ned i arbejdstid.⁵ Eller alternativt nedprioritere deres børn.

Dette rejser også et refleksionsspørgsmål: Er bedsteforældre en ressource, vi kommer til at tage for givet?

Bedsteforældrenes bidrag til børnefamiliernes hverdag afspejler på den ene side, at familien er meget vigtig for folk i aldersgruppen 50-89 år, hvor hele 83 pct. angiver, at familien er vigtigst for deres identitet. Til sammenligning er det kun 20 pct. der angiver arbejdet, og selv i de erhvervsaktive aldersgrupper kommer tallet ikke over 40 pct.⁶

På den anden side har Ældre Sagens fremtidsstudie peget på, at omsorgsforpligtelserne kan have en pris. Dette gælder ikke mindst for den såkaldte "sandwich-generation", der er mellem 50-59 år, hvor en del både skal hjælpe deres børn, samtidig med, at de hjælper deres forældre. Her angiver 12 pct. af disse f.eks., at de er forhindret i at gøre det, de gerne vil pga. deres omsorgsforpligtelser.⁷ Det kan også bemærkes jf. figur 2, at andelen af bedsteforældre, der har

---

⁴ Egander Skov, C. (2024). *Danske småbørnsfamilier ligger i top med fuldtidsarbejde*. S. 3
<https://www.taenketankenprospekt.dk/2024/04/29/analyse-familie-arbejde/>

⁵ Fuglsang Laczek, M.C. (2023). *Inter-Generational Spillovers in Labor Supply*.
https://www.econ.ku.dk/cebi/publikationer/working-papers/CEBI_WP_10-23.pdf

⁶ Ældre Sagen. (2021). *Fremtidsstudiet - Alderens mangfoldighed*. S. 18. Fremtidsstudie s. 18. *Note: Det har været muligt for de adspurgte at angive mere end et svar.*

⁷ Ældre Sagen. (2021). *Fremtidsstudiet - Alderens mangfoldighed*. S. 77.

hjulpet forældre/svigerforældre inden for den seneste måned et steget med næsten 30 pct. siden 2015.

En analyse fra Rockwool-fonden har desuden vist, at arbejdsudbuddet falder blandt bedsteforældre i de fem år, efter første barnebarn kommer til verden.⁸ Pointen i denne sammenhæng er, at tid er en begrænset ressource – ikke kun for børnefamilier men også for bedsteforældre.

Hvis adgangen til bedsteforældre, der har tid og mulighed for at hjælpe til i hverdagen kan siges at spille en vigtig rolle i mange børnefamilier, rejser det spørgsmålet, hvad man politisk kan gøre for at sikre flere familier adgang til denne ressource.

Hvordan kan vi gøre det? Overordnet set handler det om at anerkende bedsteforældrenes bidrag til familielivet. Vi skal i retning af en holdningsændring til omsorgsarbejdet, hvis værdi ofte overses.

I praksis indbefatter dette bl.a. at tænke i at lade rettigheder i forbindelse med barns sygedage, omsorgsdage eller måske endda barsel gælde på tværs af generationerne. Dette vil styrke fleksibiliteten i familien.

Denne analyse afdækker desuden behov for langt flere spørgsmål ind i netop relationen mellem familier på tværs af generationer.

Hvad betyder det for forældres trivsel i hverdagen at have egne forældre som ressource i hverdagen? Hvad betyder det, at ens barn kan komme ud til bedsteforældre i ferien eller at farmor henter om mandagen?

Hvad betyder det for barnet at have en stærk forbindelse til sine bedsteforældre, så der kan deles råd, indsigter og livsverdener på tværs af generationer? Når vi ser på børns trivsel og familien som deres indgang i verden handler det altså ikke kun om kernefamilien i snæver forstand, men også om forbindelse til slægten i det hele taget, ikke mindst bedsteforældre, der kan udvide børnenes horisont.

Bedsteforældre er ikke børnenes forældre. De har ikke samme ansvar og opgaver for børnene som forældrene har. Men det er vigtigt, at de er der. Det har værdi for børn, forældre, familien og samfundet i det hele taget. Hvordan vi løbende kan sikre en anerkendelse og en synliggørelse af den værdi må blive et refleksionspunkt til fremtidig debat.

---

⁸ Rockwoolfonden (2024). *Nyslåede bedsteforældre arbejder mindre*.
<https://rockwoolfonden.dk/udgivelser/nyslaaede-bedsteforaeldre-arbejder-mindre/>

At blive senior betyder ikke, at man er færdig med små børn i sin hverdag. Det viser denne analyse, og det er værd at glæde sig over.

Tilbage står, at den glæde forløses i form af frihed til familierne i hverdagen.